

Sygn. akt II Ca 519/17

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2018 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra (sprawozdawca)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Elżbieta Żak

Sędzia Sądu Okręgowego Krzysztof Niezgoda

Protokolant Sekretarz sądowy Dorota Tomasik

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2018 roku w Lublinie, na rozprawie

sprawy z wniosku I. F.

z udziałem M. F. (1)

o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej

na skutek apelacji uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 2 marca 2017 roku, w sprawie (...)

postanawia:

I. zmienić częściowo zaskarżone postanowienie w punkcie IV w ten sposób, że zasądzić od I. F. na rzecz M. F. (1) tytułem dopłaty dodatkowo kwotę 7533,50 zł (siedem tysięcy pięćset trzydzieści trzy złote pięćdziesiąt groszy), płatną w terminie do dnia 10 grudnia 2018 roku z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wypadku uchybienia terminowi płatności;

II. oddalić apelację w pozostałej części;

III. zasądzić od M. F. (1) na rzecz I. F. kwotę 1355,20 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt pięć złotych dwadzieścia groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

III. nakazać pobrać od M. F. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w L. kwotę 1573,69 zł (tysiąc pięćset siedemdziesiąt trzy złote sześćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem nieuiszczonych wydatków.

Sygn. akt II Ca 519/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 2 marca 2017 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie postanowił:

I. ustalić, że w skład majątku wspólnego I. F. i M. F. (1) wchodzi:

- udział w wysokości 1/2 część w prawie własności zabudowanej nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...), stanowiącej działkę geodezyjną o numerze (...), o powierzchni 0,0337 ha, dla której to nieruchomości urządzona jest księga wieczysta numer (...),

- prawo własności nieruchomości rolnej położonej w miejscowości S., gmina S., stanowiącej działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...), o powierzchni 1,30 ha, dla której to nieruchomości urządzona jest księga wieczysta numer (...),

- prawo własności ruchomości w postaci: stołu i czterech krzeseł, lodówki marki S., szafki nocnej, stolika kawowego ze szklanym blatem, łóżka sypialnianego, samochodu osobowego marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...), numerze VIN: (...), rok produkcji 2000, pralki, krajalnicy, zasłon, półmisek w ilości czterech sztuk, ławy jasnej, komody w kolorze jesionu, nadstawki na komodę, kanapy oraz fotela, dwóch kólder, kompletu noży ceramicznych, telewizora marki S., gofrownicy, komputera stacjonarnego, garnków z kompletem P., zmywarki, ławy w czarnym kolorze, stolika pod telewizor, szafki nocnej, piły stalowej, piły spalinowej, gumówki, kieliszków do wina w ilości 12 sztuk, kieliszków do wódki w ilości 12 sztuk, kieliszków do wódki w ilości 6 sztuk, samochodu osobowego marki D. (...) i numerze rejestracyjnym (...), numerze VIN (...), rok produkcji 2000, szklanek do piwa w ilości 8 sztuk, tostera, szklanek do napojów w ilości 6 sztuk, poduszki, spawarki, maszynki do mięsa, wieży marki S. i subwoofera, nagrywarki marki LG, kamery marki S. i aparatu fotograficznego marki K. oraz

- wierzytelność w stosunku do L. D. z tytułu nakładów dokonanych z majątku wspólnego I. F. i M. F. (1) na nieruchomość położoną w L. przy ulicy (...), stanowiącą działkę geodezyjną o numerze (...), o powierzchni 0,0337 ha, dla której urządzona jest księga wieczysta numer (...), będącą przedmiotem współwłasności w udziałach po 1/2 części L. D. oraz I. i M. małżonków F. na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej;

II. dokonać podziału majątku wspólnego I. F. i M. F. (1) w ten sposób, że:

a) I. F. przyznać: udział w wysokości 1/2 część w prawie własności zabudowanej nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...), stanowiącej działkę geodezyjną o numerze (...) powierzchni 0,0337 ha, dla której to nieruchomości urządzona jest księga wieczysta numer (...), oraz prawo własności ruchomości w postaci: stołu i czterech krzeseł, lodówki marki S., szafki nocnej, stolika kawowego ze szklanym blatem, łóżka sypialnianego, samochodu osobowego marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...), numerze VIN: (...), rok produkcji 2000, pralki, krajalnicy, zasłon, półmisek w ilości czterech sztuk, ławy jasnej, komody w kolorze jesionu, nadstawki na komodę, kanapy i fotela, kóldry, kompletu noży ceramicznych, telewizora marki S., gofrownicy, komputera stacjonarnego, garnków z kompletem P. (za wyjątkiem patelni i najmniejszego garnka) oraz zmywarki;

b) M. F. (1) przyznać: prawo własności nieruchomości rolnej położonej w miejscowości S., gmina S., stanowiącej działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...), o powierzchni 1,30 ha, dla której to nieruchomości urządzona jest księga wieczysta numer (...), oraz prawo własności ruchomości w postaci: ławy w czarnym kolorze, stolika pod telewizor, szafki nocnej, piły stalowej, piły spalinowej, gumówki, kieliszków do wina w ilości 12 sztuk, kieliszków do wódki w ilości 12 sztuk, kieliszków do wódki w ilości 6 sztuk, samochodu osobowego marki D. (...) o numerze rejestracyjnym (...), numerze VIN (...), rok produkcji 2000, szklanek do piwa w ilości 8 sztuk, tostera, szklanek do napojów w ilości 6 sztuk, poduszki, kóldry, spawarki, maszynki do mięsa, wieży marki S. i subwoofera, nagrywarki marki LG, kamery marki S., aparatu fotograficznego marki K. oraz patelni i najmniejszego garnka marki P.;

III. przyznać I. F. i M. F. (1) po 1/2 części wierzytelność w stosunku do L. D. z tytułu nakładów dokonanych z majątku wspólnego I. F. i M. F. (1) na nieruchomość położoną w L. przy ulicy (...), stanowiącą działkę geodezyjną o numerze (...), o powierzchni 0,0337 ha, dla której urządzona jest księga wieczysta numer (...), będącą przedmiotem współwłasności w udziałach po 1/2 części L. D. oraz I. i M. małżonków F. na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej;

IV. zasądzić od I. F. na rzecz M. F. (1) tytułem wyrównania jego udziału w majątku wspólnym kwotę 102478 zł, płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności;

V. nakazać M. F. (1) opróżnienie wraz z należącymi do niego rzeczami nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...), stanowiącej działkę geodezyjną oznaczoną numerem (...), o powierzchni 0,0337 ha, dla której urządzona jest

księga wieczysta numer (...), oraz wydanie jej I. F. w terminie 14 dni, licząc od dnia spełnienia świadczenia z pkt IV postanowienia;

VI. oddalić wniosek I. F. o rozliczenie nakładów poczynionych z jej majątku osobistego na majątek wspólny;

VII. oddalić wniosek I. F. i M. F. (1) o zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania;

VIII. nakazać ściągnięcie od I. F. i M. F. (1) na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie) kwot po 443,44 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

IX. zwrócić z Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie na rzecz: I. F. kwotę 438,28 zł oraz na rzecz M. F. (1) kwotę 292,18 zł tytułem niewykorzystanych zaliczek na czynności biegłych sądowych.

÷

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy ustalił, że I. F. i M. F. (1) zawierali związek małżeński dwukrotnie. Pierwszy związek małżeński został zawarty w dniu 4 lipca 1987 roku, zaś rozwiązany w październiku 1989 roku. Ze związku tego urodziła się córka P., przy czym po rozwodzie M. F. (1) zamieszkał u swoich rodziców

Sąd Rejonowy ustalił, że w 1990 roku I. F. i M. F. (1) ponownie zamieszkali razem w domu mieszkalnym rodziców I. F., a z tego nieformalnego związku urodził się w (...) roku syn S..

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 30 października 1999 roku I. F. i M. F. (1) zawarli kolejny związek małżeński zarejestrowany pod numerem (...). Ze związku małżeńskiego nie urodziły się żadne dzieci. W trakcie trwania związku małżeńskiego I. F. i M. F. (1) pozostawali w ustroju wspólności ustawowej małżeńskiej.

Sąd Rejonowy ustalił, że na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 3 czerwca 2011 roku, wydanego w sprawie (...), został rozwiązany związek małżeński I. F. i M. F. (1) z orzeczeniem o winie I. F.. Wyrok uprawomocnił się w dniu 25 czerwca 2011 roku.

Sąd Rejonowy ustalił, że na podstawie umowy sprzedaży warunkowej z dnia 4 sierpnia 1966 roku, zawartej w formie aktu notarialnego Rep. A (...) pomiędzy J. S., jako sprzedającą, a L. D. i M. K. (1), jako kupującymi, oraz na podstawie umowy przeniesienia własności z dnia 14 grudnia 1976 roku, zawartej w formie aktu notarialnego Rep. A (...), L. D. i M. K. (1) nabyły udziały w wysokości po 1/2 części każda w prawie własności nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...), stanowiącej zabudowaną działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...), o powierzchni 6 a i 63 m², dla której urządzona była księga wieczysta Kw Nr (...).

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 17 grudnia 1999 roku L. D., będąca współwłaścicielką działki oznaczonej numerem (...), o powierzchni 625 m², położonej przy ulicy (...) w L., darowała w formie aktu notarialnego Rep. A (...) zięciowi – M. F. (1) udział wynoszący 1/24 część w tej nieruchomości, postanawiając jednocześnie, że przedmiot darowizny wejdzie do majątku wspólnego I. F. i M. F. (1). M. F. (1) przyjął darowiznę. Tym samym udziały w przedmiotowej nieruchomości ukształtowały się następująco: 1/2 udziałów należała do M. K. (1), 11/24 – do L. D. i 1/24 do I. F. i M. F. (1) na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej.

Sąd Rejonowy ustalił, że wartość przedmiotu darowizny została ustalona na kwotę 15000 zł, zatem wartość darowizny na rzecz każdego z małżonków F. wyniosła 7500 zł. Powyższa darowizna podyktowana była planami małżonków F. co do dokonania rozbudowy posadowionego budynku mieszkalnego. Przyznanie małżonkom przedmiotowego udziału pozwalało na to, aby obowiązek wypełnienia wszelkich formalności związanych z modernizacją mógł spocząć na M. F. (1). Darowizna została dokonana pod nieobecność I. F., która wówczas przebywała we W. w celach zarobkowych

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu dokonania darowizny, to jest w dniu 17 grudnia 1999 roku, działka oznaczona numerem (...) była zabudowana. Część budynku mieszkalnego, w którym w tej dacie zamieszkali małżonkowie, miała powierzchnię około 70 m² i składała się z 3 pokoi, kuchni, łazienki i przedpokoju. Stan ogólny budynku był dobry.

W drugiej części budynku mieszkalnego (z osobnym wejściem) zamieszkiwali i w dalszym ciągu zamieszkują L. D. i J. D., rodzice I. F..

Sąd Rejonowy ustalił, że przed zawarciem przez I. F. i M. F. (1) związku małżeńskiego w 1999 roku, na wymienionej wyżej nieruchomości został wybudowany garaż z dwoma miejscami postojowymi. W budowie garażu pomagał M. F. (1), a środki pieniężne na budowę, wydatkowane były zarówno z majątku J. D. i L. D., jak też I. F. i M. F. (1).

Sąd Rejonowy ustalił, że w 1999 roku małżonkowie F. – między innymi z uwagi na fakt posiadania wspólnych dzieci z konkubinatu – podjęli decyzję o dokonaniu rozbudowy i modernizacji zajmowanej przez nich części budynku mieszkalnego stanowiącego parterową oficynę. Środki pieniężne na rozbudowę i modernizację budynku mieszkalnego pochodziły głównie z majątku wspólnego małżonków.

W dniu 8 listopada 1999 roku Urząd Miejski w L., Wydział Budownictwa, Urbanistyki i Architektury, wydał decyzję o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu po rozpatrzeniu wniosku M. F. (1) w sprawie rozbudowy i nadbudowy (o jedną kondygnację) istniejącego budynku mieszkalnego na działce oznaczonej numerem (...), przy ulicy (...) w L..

Postanowieniem z dnia 4 października 2000 roku, po rozpatrzeniu wniosku M. F. (1) w sprawie zatwierdzenia projektu polegającego na rozbudowie i nadbudowie istniejącego budynku mieszkalnego na działce przy ulicy (...) w L. budowlanego i wydania pozwolenia na budowę, zobowiązano M. F. (1) do usunięcia wyszczególnionych uchybień i braków w terminie do dnia 30 listopada 2000 roku

Postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2001 roku zatwierdzono projekt budowlany rozbudowy przyziemia i nadbudowy istniejącego budynku mieszkalnego usytuowanego przy ulicy (...) w L. i udzielono M. F. (1) pozwolenia na budowę.

Sąd Rejonowy ustalił, że prace budowlane rozpoczęły się w 2001 roku i trwały do 2002 roku, natomiast prace wykończeniowe były realizowane do 2005 roku. Stan ogólny budynku mieszkalnego przed rozbudową pozostawał dobry. Powierzchnia użytkowa budynku mieszkalnego uległa powiększeniu do 163,6 m².

Modernizacja budynku mieszkalnego obejmowała rozbudowę istniejącego przyziemia poprzez wykonanie ściany zewnętrznej frontowej wzdłuż linii zabudowy istniejącej ściany zewnętrznej budynku w taki sposób, że przybrał on kształt prostokąta. Powyższa zmiana była równoznaczna z powiększeniem pokoi narożnych w budynku mieszkalnym. Ilość pokoi w poziomie parteru nie uległa zmianie. Tym samym konieczne było rozebranie ścian obu pokoi, wykopanie nowych fundamentów i dokonanie prac murarskich. Ponadto dokonano nadbudowy I piętra, co uprzednio wiązało się z koniecznością rozebrania dachu, położenia stropów i wylania wieńców.

Inwestycja wiązała się z koniecznością wykonania szeregu prac wykończeniowych. Wykonano między innymi ścianki działowe na piętrze oraz wymurowano przewód kominowy, zamontowano urządzenia wodnokanalizacyjne i centralnego ogrzewania, zamontowano nową instalację przeciwwilgociową poziomą, odgrzybiono ściany na parterze, wybudowano kominek na parterze z pompą rozprowadzającą ciepło do pięciu pomieszczeń, wymieniono stare okna drewniane na plastikowe, położono nowe płytki, terakotę i boazerię. Małżonkowie ponadto podjęli decyzję o wymianie szafek kuchennych i zakupie sprzętu AGD do zabudowy

Sąd Rejonowy ustalił, że prace budowlane w zasadniczej mierze były wykonywane przez M. F. (1), I. F. i J. D., jak też wynajmowanych pracowników, oraz przy udziale członków rodziny M. F. (1). W okresie przeprowadzania prac budowlano-wykończeniowych M. F. (1) pozostawał w stosunku służby, jednakże system zmianowy umożliwiał mu aktywne uczestnictwo w szeregu prac. J. D. wykonywał prace budowlano-wykończeniowe osobiście bądź we współdziałaniu z I. i M. F. (1), czy też z innymi osobami. Prace wykonywane przez ojca I. F. były świadczone na rzecz małżonków. Ojciec I. F. niekiedy wypłacał nieznaczne kwoty zatrudnianym do pomocy pracownikom.

J. D. uczestniczył między innymi w rozbiórce i murowaniu ścian, wylewaniu fundamentów, wykonaniu wieńców, rozbiórce dachu i stropów, zakładaniu stropów, wykonaniu ścianek działowych na piętrze, wykonaniu przewodu

kominowego, montażu urządzeń hydraulicznych, wykonaniu facjat, montażu instalacji przeciwwilgociowej i instalacji centralnego ogrzewania, montażu okien, odgrzybieniu ścian, położeniu płytek, boazerii, terakoty, parkietu, czy montażu armatury. W pracach okresowo pomagał również J. F. (szwagier M. F. (1)), który świadczył pomoc przy wylewaniu stropów czy rozładunkach, nadto służył pomocą doradcą. B. F. nie wykonywała prac budowlanych i wykończeniowych. Małżonkowie F. sprawowali w tym czasie okresowo opiekę na dziećmi I. i M. F. (1). M. F. (1), K. C. i P. C. wspólnie kryli dach zmodernizowanego budynku mieszkalnego. Instalacja elektryczna była rozprowadzona na piętrze przez R. K.

Sąd Rejonowy ustalił, że w czasie wylewania wieńców pomiędzy M. F. (1) a J. D. doszło do konfliktu, wskutek czego J. D. czasowo zaprzestał wykonywania prac. M. F. (1) sam wylewał ostatni wieniec, jednakże ojciec I. F. niezwłocznie powrócił do pomocy w pracach związanych z wykonaniem dachu.

Sąd Rejonowy ustalił, że murowanie ścian wyższych kondygnacji M. F. (1) zlecił murarzom pochodzącym z Ukrainy, zaś należne wynagrodzenie zostało uiszczone z majątku wspólnego małżonków. Z. K. sfinansowała zakup materiałów na wykonanie elewacji (siatka, styropian, klej, tynk, farby). Prowadziła ona rozmowy w tym zakresie zarówno z I. F., jak i M. F. (1). Kolor elewacji został zgodnie ustalony przez I. F. i M. F. (1), którzy to uiszcili wspólnie należne wykonawcom elewacji wynagrodzenie za świadczoną pracę. W czasie wykonywania prac związanych z ociepleniem budynku w latach 2004-2005 I. F. przebywała we W. w celach zarobkowych. Relacje pomiędzy Z. K. a M. F. (1) pozostawały dobre.

Sąd Rejonowy ustalił, że postanowieniem z dnia 6 października 2005 roku, wydanym w sprawie (...) z wniosku I. F., M. F. (1), L. D. i M. K. (1) Sąd Rejonowy w Lublinie zniósł współwłasność nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...), stanowiącej zabudowany plac o powierzchni 6 a 63 m⁽²⁾, przez podział fizyczny bez dopłat, w ten sposób, że dokonał podziału działki nr (...) na dwie odrębne działki geodezyjne o numerach (...), zgodnie z projektem podziału sporządzonym przez geodetę w osobie M. F. (2). Działka o numerze (...) i powierzchni 0,0338 ha została przyznana na własność M. K. (1), natomiast działka o numerze (...) i powierzchni 0,0337 ha na współwłasność L. D. do 1/2 części oraz M. F. (1) i I. F. na prawie wspólności ustawowej do 1/2 części, bez wzajemnych dopłat.

Sąd Rejonowy ustalił, że w wyniku postępowania dotyczącego zniesienia współwłasności małżonkowie F., dysponujący uprzednio udziałem 1/24 w nieruchomości stanowiącej działkę numer (...), uzyskali udział 1/2 w prawie własności nieruchomości wydzielonej, oznaczonej jako działka numer (...). Powyższy udział małżonkowie otrzymali z uwagi na fakt, że ponieśli duże nakłady na rozbudowę domu.

Sąd Rejonowy ustalił, że po zniesieniu współwłasności na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) została posadowiona wiata na opał. Wiata ta została wybudowana w 2009 roku częściowo ze wspólnych środków M. F. (1) i I. F..

Sąd Rejonowy ustalił, że wartość nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...), oznaczonej jako działka numer (...), wynosi 445102 zł, a tym samym wartość udziału 1/2 wynosi 221551 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 17 grudnia 1999 roku I. F. i M. F. (1) uzyskali w drodze darowizny od L. D. i J. D. nieruchomość stanowiącą działkę gruntu rolnego o łącznej powierzchni 1,3 ha i numerze ewidencyjnym (...), położoną w S., dla której Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku prowadzi księgę wieczystą numer (...). W latach 1999-2011, to jest w czasie trwania związku małżeńskiego I. F. i M. F. (1), działka ta była uprawiana przez dziadka I. F. aż do daty jego zgonu w 2011 roku. W chwili obecnej, od około roku, nieruchomość ta jest uprawiana przez dzierżawcę. Wyżej wskazane osoby, które w określonym czasie uzyskiwały pożytki z gruntu, uiszczają należne podatki.

Wartość nieruchomości położonej w S., oznaczonej jako działka numer (...), wynosi 18.460 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że w toku trwania wspólności ustawowej małżeńskiej I. F. i M. F. (1) nabyli następujące ruchomości: ławę w kolorze czarnym o wartości 150 zł, stół pod telewizor o wartości 300 zł, szafkę nocną o wartości 80 zł, piłę stalową o wartości 150 zł, gumówkę o wartości 300 zł, piłę spalinową o wartości 300 zł, kieliszki do wina w ilości 12 sztuk o wartości 100 zł, kieliszki do wódki w ilości 12 sztuk o wartości 50 zł, kieliszki do wódki w ilości

6 sztuk o wartości 25 zł, samochód osobowy marki D. (...) o wartości 2000 zł, szklanki do piwa w ilości 8 sztuk o wartości 50 zł, toster o wartości 80 zł, szklanki do napojów w ilości 6 sztuk o wartości 90 zł, kołdry o wartości 140 zł, poduszkę o wartości 30 zł, spawarkę o wartości 500 zł, maszynkę do mięsa o wartości 250 zł, wieżę S. i subwoofer o wartości 200 zł, nagrywkę LG o wartości 100 zł, kamerę marki S. o wartości 200 zł, aparat fotograficzny o wartości 200 zł, komplet garnków marki P. o wartości 2000 zł, stół oraz cztery krzesła o wartości 400 zł, lodówkę firmy (...) o wartości 1000 zł, szafkę nocną o wartości 80 zł, stolik kawowy ze szklanym blatem o wartości 100 zł, łóżko do spania o wartości 350 zł, samochód osobowy marki S. (...) o wartości 2000 zł, pralkę o wartości 400 zł, krajalnicę o wartości 50 zł, zasłony o wartości 100 zł, półmiski w ilości 4 sztuk o wartości 50 zł, ławę jasną o wartości 50 zł, komodę w kolorze jesionu o wartości 200 zł, nadstawkę nad komodę o wartości 100 zł, kanapę z fotelem o wartości 100 zł, komplet noży ceramicznych o wartości 50 zł, telewizor marki S. o wartości 500 zł, gofrownicę o wartości 50 zł, komputer o wartości 200 zł oraz zmywarkę o wartości 200 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że w trakcie trwania małżeństwa I. F. pracowała okresowo we W.. I. F. w okresie od 2004 roku do 2006 roku pozostawała poza granicami kraju. Pieniądze były przesyłane do kraju (każdego miesiąca w wysokości około 300-500 euro). M. F. (1) w 2006 roku również udał się do W. w celach zarobkowych i z wyjazdu tego przywiózł do domu 1000 euro. W domu znajdowało się około 4500 euro oszczędności, za które małżonkowie planowali sprowadzić zza granicy samochód. Do sprowadzenia pojazdu jednak nie doszło, a w 2000 roku I. F. nabyła samochód osobowy marki S. (...), przeznaczając na ten cel środki pochodzące ze sprzedaży akcji pracowniczych oraz z wynagrodzenia za pracę. I. F. w tym czasie wykonywała pracę w szpitalu przy ulicy (...) w L., a dodatkowo odbywała licencjat w B., zaś zakup drugiego samochodu miał umożliwić jej swobodne przemieszczanie się między miejscami pracy a miejscem doskonalenia zawodowego. Wypracowane na wyjazdach zagranicznych środki pieniężne w postaci euro były pożytkowane na bieżące potrzeby oraz wyjazdy zagraniczne w celach turystycznych (między innymi do Turcji i Grecji) aż do 2011 roku.

Sąd Rejonowy ustalił, że w trakcie trwania wspólności ustawowej M. F. (1) był zatrudniony w służbach mundurowych w Areszcie Śledczym w L.. M. F. (1) jest współwłaścicielem mieszkania położonego przy ulicy (...) w L.. M. F. (1) nabył wraz z siostrą w drodze dziedziczenia prawo do lokalu mieszkalnego, który to lokal o powierzchni 49 m² został w 1999 roku (przed zawarciem małżeństwa z I. F.) wykupiony przez wymienione wyżej osoby. Przedmiotowy lokal był w okresie trwania małżeństwa wynajmowany przez B. F., zaś uzyskiwane tytułem czynszu środki pieniężne stanowiły dochód wyłącznie siostry M. F. (1). Aktualnie M. F. (1) z tytułu zatrudnienia w Areszcie Śledczym w L. uzyskuje wynagrodzenie w wysokości 3600 zł netto.

Sąd Rejonowy ustalił, że w trakcie trwania małżeństwa relacje pomiędzy M. F. (1) a jego teściami, to jest L. D. i J. D., były poprawne. M. F. (1) zwracał się wprawdzie do teściów bezosobowo, a następnie z użyciem zwrotów: „babcia, dziadek”, jednakże w rodzinie nie było konfliktów, ani też kłótni. Zarówno J. D., jak i M. F. (1) mają trudne charaktery, stąd też dochodziło między nimi do wymiany zdań i starć.

Sąd Rejonowy ustalił, że w chwili obecnej I. F. jest zatrudniona na stanowisku pielęgniarki w Wojewódzkim Szpitalu (...), osiągając miesięczny dochód w wysokości około 4000 zł. Do tego uzyskuje środki pieniężne z umów zlecenia w wysokości 1500-2000 zł miesięcznie. I. F. ma zdolność kredytową. Nie posiada kredytów, ani pożyczek do spłaty.

Sąd Rejonowy wskazał dowody, na podstawie których dokonał ustaleń faktycznych, oraz przedstawił swoje stanowisko w zakresie oceny przeprowadzonych dowodów.

W szczególności Sąd Rejonowy wskazał, że uznał w całości za wiarygodną opinię biegłej z zakresu szacowania nieruchomości M. K. (2). Dla algorytmu wyceny podejściem porównawczym biegła przyjęła za podstawę 59 transakcji dotyczących nieruchomości, co w ocenie Sądu Rejonowego determinuje przyznanie opinii waloru rzetelności i poprawności. Pełnomocnik uczestnika wprawdzie zgłosił do powyższej opinii zastrzeżenia, jednakże biegła udzieliła wyczerpujących i jasnych wyjaśnień.

Sąd Rejonowy wskazał, że w rozpoznawanej sprawie do podziału majątku wspólnego znajdują zastosowanie przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w brzmieniu nadanym z dniem 20 stycznia 2005 roku ustawą z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2004 roku, Nr 162, poz. 1691).

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisów art. 567 k.p.c. i art. 35 k.r.o. oraz omówił zasady podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami.

Sąd Rejonowy wskazał, że wspólność majątkowa I. F. i M. F. (1) ustała w dniu 25 czerwca 2011 roku, w związku z uprawomocnieniem się wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 3 czerwca 2011 roku w sprawie III C 2834/10. Udziały wnioskodawczyni i uczestnika w majątku wspólnym są równe, a żadne z nich nie domagało się ustalenia nierównych udziałów.

Sąd Rejonowy wskazał ruchomości, co do których między uczestnikami postępowania ostatecznie nie było sporu co do przynależności do majątku wspólnego i ich wartości rynkowej na datę ustania wspólności majątkowej.

Sąd Rejonowy wskazał również w uzasadnieniu ruchomości, w zakresie których postępowanie w sprawie zostało umorzone postanowieniem z dnia 2 marca 2017 roku.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że między uczestnikami postępowania nie było także sporu co do przynależności do majątku wspólnego i wartości rynkowej na datę ustania wspólności majątkowej prawa własności nieruchomości rolnej położonej w miejscowości S., gmina S., stanowiącej działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...), o powierzchni 1,30 ha, dla której urządzona jest księga wieczysta numer (...).

Poza sporem pozostawało również to, że w skład majątku wspólnego małżonków wchodzi udział w wysokości 1/2 część w prawie własności zabudowanej nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...), stanowiącej działkę geodezyjną o numerze (...) i powierzchni 0,0337 ha, dla której urządzona jest księga wieczysta numer (...).

Wartość rynkowa tego udziału według stanu na datę ustania wspólności majątkowej, to jest na dzień 25 czerwca 2011 roku, a według cen z daty sporządzenia opinii, wynosiła 222551 zł.

Biorąc pod uwagę okoliczność, że składniki majątku wspólnego można podzielić fizycznie między współwłaścicieli, a także okoliczność, że zabudowana nieruchomość położona w L. przy ulicy (...) stanowi dom rodzinny I. F., w którym nadal zamieszkują jej rodzice, Sąd przyznał I. F. udział w tej nieruchomości wynoszący 1/2 część, a M. F. (1) prawo własności nieruchomości rolnej położonej w S..

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę także na fakt, że nieruchomość ta pozostaje we współwłasności byłych małżonków F. i matki I. L. D., a uczestnik pozostaje na chwilę obecną w złych relacjach z rodzicami I. F., a dodatkowo M. F. (1) jest współwłaścicielem lokalu położonego w L. przy ulicy (...), zatem jego potrzeby mieszkaniowe – w przeciwieństwie do potrzeb mieszkaniowych I. F. – są zabezpieczone.

Sąd Rejonowy wskazał, że na nieruchomość stanowiącą działkę numer (...), a następnie działkę numer (...), położoną w L. przy ulicy (...), stanowiącą przedmiot współwłasności: co do działki nr (...) M. K. (1), L. D. oraz M. i I. byłych małżonków F., a następnie co do działki nr (...) stanowiącą przedmiot współwłasności L. D. oraz M. i I. byłych małżonków F., były czynione przez M. i I. byłych małżonków F. nakłady z majątku wspólnego. Zdecydowana większość nakładów związanych z nadbudową i modernizacją budynku mieszkalnego posadowionego na działce aktualnie oznaczonej numerem geodezyjnym (...) czyniona była w 2002 roku, zaś prace wykończeniowe trwały do 2005 roku. Nakłady te prowadzone były również po 2005 roku i obejmowały między innymi postawienie wiaty w latach 2008-2009.

Z prezentowanego przez uczestnika M. F. (1) w toku całego postępowania sądowego stanowiska wynika, że wnioskował on o ustalenie, iż w skład majątku wspólnego wchodzi wierzytelność w stosunku do L. D. z tytułu

nakładów poczynionych z majątku wspólnego uczestników na przedmiot współwłasności w postaci wybudowania na spornej nieruchomości budynku mieszkalnego, wiaty oraz garażu (co do garażu wniosek o rozliczenie nakładów został cofnięty w piśmie z dnia 17 października 2013 roku z uwagi na to, że nakład ten miał miejsce przed zawarciem przed uczestników związku małżeńskiego). Wnioskodawczyni powyższych okoliczności co do zasady nie kwestionowała, a spór dotyczył zakresu nakładów czynionych przez byłych małżonków z majątku wspólnego na przedmiot współwłasności zarówno w 2002 roku, jak też po 2005 roku.

W ocenie Sądu Rejonowego, w ramach postpowania o podział majątku wspólnego nie jest jednak dopuszczalne dochodzenie wierzytelności w stosunku do L. D., wynikającej z rozliczenia nakładów poczynionych przez uczestników z ich majątku wspólnego na przedmiot współwłasności, to jest działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...), o powierzchni 6 a i 63 m², położoną w L. przy ulicy (...).

Sąd wskazał, że na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 6 października 2005 roku, wydanego (...), które uprawomocniło się w dniu 27 października 2005 roku, nastąpiło zniesienie współwłasności nieruchomości stanowiącej działkę o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 6 a i 63 m² w ten sposób, że zostały wydzielone dwie działki: działka o numerze (...) o powierzchni 0,0338 ha, która przypadła na własność M. K. (1), i działka o numerze (...) o powierzchni 0,0337 ha, która przypadła na współwłasność L. D. w udziale wynoszącym 1/2 część oraz I. F. i M. F. (1) w udziale wynoszącym 1/2 część, na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej. Powyższe zniesienie współwłasności nastąpiło na zgodny wniosek współwłaścicieli, bez wzajemnych dopłat czy też rozliczeń nakładów poczynionych na przedmiot współwłasności do dnia zniesienia współwłasności. Z chwilą uprawomocnienia się powyższego postanowienia powstał nowy przedmiot współwłasności, jak też na nowo zostały ukształtowane udziały jej współwłaścicieli.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisów art. 618 § 1 i 3 k.p.c., że wyłączenie dochodzenia roszczeń, o których mowa, w postępowaniu o zniesienie współwłasności ma charakter prekluzyjny, bowiem po uprawomocnieniu się postanowienia o zniesieniu współwłasności, uczestnik nie może dochodzić roszczeń przewidzianych w 618 § 1 k.p.c., chociażby nie były one zgłoszone w tym postępowaniu. Skutkiem wprowadzonej w art. 618 § 3 k.p.c. prekluzji jest wyłączenie możliwości późniejszego dochodzenia na drodze sądowej roszczeń, które mogły być przedmiotem orzeczenia działowego.

Sąd Rejonowy wskazał, że nadbudowa i modernizacja części budynku mieszkalnego miała miejsce w latach 2002-2005, a więc przed datą uprawomocnienia się postanowienia o zniesieniu współwłasności. Żądania zgłoszone później, to jest po uprawomocnieniu się postanowienia o zniesieniu współwłasności, są spóźnione z uwagi na kategorię brzmienia art. 618 § 3 k.p.c. Z tych też względów oddalenie podlegał ponawiany przez uczestnika wniosek o zarządzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości na okoliczność ustalenia wartości budynku mieszkalnego znajdującego się na spornej nieruchomości celem rozliczenia nakładów z majątku wspólnego uczestników na przedmiot współwłasności, a które to nakłady zostały poczynione przed datą uprawomocnienia się postanowienia z dnia 6 października 2005 roku.

Uzasadniony jest natomiast wniosek, że w skład majątku wspólnego wchodzi wierzytelność w stosunku do L. D. z tytułu nakładów dokonanych z majątku wspólnego I. F. i M. F. (1) na nieruchomość położoną w L. przy ulicy (...), stanowiącą działkę geodezyjną o numerze (...) o powierzchni 0,0337 ha, po dniu 27 października 2005 roku, w skład której wchodzi między innymi żądanie zwrotu nakładów poczynionych w związku z budową wiaty na opał.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że odstąpił od ustalania zakresu i wysokości tej wierzytelności (która zresztą była sporna), ponieważ jeżeli w skład majątku wspólnego wchodzi wierzytelność z tytułu nakładów dokonanych przez małżonków na nieruchomości należącej do osoby trzeciej, a żaden z małżonków nie wyraża zgody na przyznanie mu tej wierzytelności w całości, sąd dokonuje podziału majątku w ten sposób, że każdemu z małżonków przyznaje ułamkową część wierzytelności, bez oznaczenia jej wartości. Wnioskodawczyni nie wyrażała zgody na przyznanie jej tej wierzytelności

w całości, ze stosowną spłatą na rzecz uczestnika, zatem nie było możliwe orzeczenie w tym przedmiocie zgodnie z wnioskiem M. F. (1).

Sąd Rejonowy uznał za nieuzasadnione roszczenie I. F. o zwrot nakładów poczynionych z jej majątku osobistego na majątek wspólny, w postaci „robocizny” włożonej przez jej ojca J. D. w nadbudowę i modernizację budynku mieszkalnego w 2002 roku, jak też zakupionych i przekazanych przez jej ciotkę Z. K. materiałów na wykonanie elewacji tego budynku w 2005 roku. W ocenie Sądu Rejonowego I. F. nie wykazała faktu poczynienia na jej rzecz nieodpłatnych przysporzeń w związku z przekazaniem czy to środków niepieniężnych (materiałów na wykonanie elewacji), czy to ze świadczonymi pracami budowlano-wykończeniowymi budynku mieszkalnego.

Sąd Rejonowy uznał, że M. F. (1) wykazał, iż małżonkowie mieli oszczędności w euro przeznaczone na sprowadzenie z za granicy samochodu, jednak nie wykazał, że zostały one rozporządzone przez wnioskodawczynię umyślnie, ze szkodą dla majątku wspólnego. Wnioskodawczyni podnosiła, że powyższe środki zostały zużyte na bieżące potrzeby oraz wielokrotne wyjazdy za granicę w celach turystycznych, zaś uczestnik nie wykazał okoliczności przeciwnych, na istnienie których powoływał się, wnosząc o rozliczenie powyższej kwoty.

Sąd Rejonowy wskazał, że wartość majątku wspólnego wyniosła łącznie 254286 zł i składają się na nią:

- a) rynkowa wartość nieruchomości położonej w S. – 18460 zł,
- b) rynkowa wartość udziału 1/2 we własności nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...) – 222551 zł,
- c) rynkowa wartość ruchomości – 13275 zł.

Wnioskodawczyni i uczestnik mają równe udziały w majątku wspólnym, a zatem wartość udziału każdego z nich w majątku wspólnym wynosi po 127143 zł.

Sąd Rejonowy wskazał, że I. F. otrzymała składniki o łącznej wartości 229621 zł, na którą składa się wartość udziału 1/2 w zabudowanej nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...) – 222551 zł oraz wartość ruchomości – 7070 zł.

M. F. (1) otrzymał składniki majątkowe o łącznej wartości 24665 zł, na którą składa się wartość nieruchomości położonej w S. – 18460 zł oraz wartość ruchomości 6205 zł.

I. F. – celem wyrównania jego udziału w majątku wspólnym – zobowiązana jest do dopłaty na rzecz M. F. (1) w kwocie 102478 zł.

Biorąc pod uwagę dochody wnioskodawczyni oraz jej wniosek, Sąd Rejonowy zasądził dopłatę płatną jednorazowo w terminie do 3 miesięcy, licząc od daty uprawomocnienia się postanowienia, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku uchybienia terminu płatności.

W ocenie Sądu Rejonowego, nie było podstaw do uwzględnienia wniosku M. F. (1) o zabezpieczenie zasądzonej na jego rzecz dopłaty hipoteką przymusową na nieruchomości stanowiącej działkę oznaczoną nr (...), do kwoty należnej mu dopłaty.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisu art. 212 § 3 zd. 1 k.p.c. i wyjaśnił, że zabezpieczenie spłaty może nastąpić „w razie potrzeby”. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy wysokość zasądzonej spłaty pozostaje w znacznej dysproporcji w stosunku do dochodów uzyskiwanych przez współwłaściciela zobowiązanego do spłaty oraz do posiadanego przez niego majątku. Z taką sytuacją nie mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie, a obawy uczestnika, że wnioskodawczyni nie zamierza go spłacić, są gołosłowne i niczym nie poparte.

Na podstawie art. 624 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. i art. 567 § 3 k.p.c. Sąd zobowiązał uczestnika do opuszczenia spornej nieruchomości w terminie 14 dni, licząc od daty spełnienia na jego rzecz świadczenia, to jest dopłaty w wysokości 102478 zł. W ocenie Sądu oznaczenie terminu 14 dniowego, a nie zaś 30 dniowego, jak wnioskował uczestnik, uzasadnione jest okresem trwania postępowania o podział majątku wspólnego, jak też faktem, że uczestnik

jest współwłaścicielem lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ulicy (...), zatem ma możliwość zabezpieczenia swoich potrzeb mieszkaniowych w tak krótkim czasie.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach postępowania Sąd Rejonowy wskazał przepis art. 520 § 1 k.p.c., zaś rozstrzygnięcia o nieuiszczonych kosztach sądowych przepisy art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

*

Od postanowienia z dnia 2 marca 2017 roku apelację wniósł M. F. (1), reprezentowany przez pełnomocnika, wskazując, że zaskarża postanowienie „w części dotyczącej pkt. I – V, VIII i IX przedmiotowego postanowienia tj. w zakresie:

- w pkt. I – nieustalenia, iż w skład majątku wspólnego I. F. i M. F. (1) wchodziła wierzytelność przysługująca byłym małżonkom w stosunku do L. D. w wysokości 460.000 zł z tytułu nakładów dokonanych w latach 2002 – 2005 z majątku wspólnego I. F. i M. F. (1) na nieruchomość położoną w L. przy ul. (...) w związku z nadbudową i modernizacją budynku mieszkalnego położonego na tejże nieruchomości oraz nieustalenia jej wysokości, a nadto nieustalenia, iż w skład majątku uczestników wchodziły środki pieniężne w kwocie 4000 euro;

- w pkt II – nieprzyznania na rzecz wnioskodawczyni I. F. całości wierzytelności w stosunku do L. D. z tytułu nakładów dokonanych z majątku wspólnego na nieruchomość położoną w L. przy ul. (...) i niezasądzenia spłaty w wysokości wartości tej wierzytelności na rzecz uczestnika M. F. (1);

- w pkt III – przyznania po połowie, tj. po 1/2 części na rzecz I. F. i M. F. (1) wierzytelności w stosunku do L. D. z tytułu nakładów z majątku wspólnego na nieruchomość przy ul. (...), bez ustalenia jej wysokości;

- w pkt IV – zasądzenia na rzecz marko F. tytułem wyrównania jego udziału w majątku wspólnym jedynie kwoty 102.478 zł zamiast kwoty uwzględniającej prawidłową wartość udziału w nieruchomości położonej w L. przy ul. (...), wysokość nakładów poczynionych na przedmiotową nieruchomość z majątku wspólnego oraz kwoty 4000 euro;

- w pkt V – nakazania M. F. (1) opróżnienia i wydania nieruchomości I. F. w terminie 14 dni od dnia spełnienia świadczenia z pkt IV

- w pkt VIII i IX – nieprawidłowego rozliczenia kosztów postępowania”.

Uczestnik zarzucił:

„1. naruszenie przepisów prawa materialnego, w szczególności zaś art. 618 § 3 k.p.c. w zw. z art. 618 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwą ich wykładnię na gruncie przedmiotowej sprawy, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego i bezpodstawnego ustalenia, że w ramach niniejszego postępowania o podział majątku wspólnego nie jest dopuszczalne ustalenie wysokości wierzytelności w stosunku do L. D., wynikającej z rozliczenia nakładów poczynionych przez uczestników z ich majątku wspólnego na przedmiot współwłasności tj. działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...) o powierzchni 6 arów i 63 m³ położoną w L. przy ul. (...) z uwagi na fakt, iż na mocy prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 6 października 2005 r. w sprawie o sygn. akt (...) nastąpiło zniesienie współwłasności tejże nieruchomości bez wzajemnych dopłat czy też rozliczeń nakładów poczynionych na przedmiot współwłasności w związku z czym, zgodnie z art. 618 § 3 k.p.c., uczestnicy nie mogą już dochodzić tych roszczeń w sytuacji, gdy z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że przeprowadzone wcześniej postępowanie w przedmiocie zniesienia współwłasności skutkowało jedynie jej częściowym zniesieniem poprzez wydzielenie odrębnej nieruchomości dla M. K. (1), a zatem prekluzja roszczenia o zwrot nakładów z majątku wspólnego na nieruchomość mogła nastąpić jedynie wobec M. K. (1) nie zaś pomiędzy małżonkami F. a L. D.;

2. naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez dowolną i jednostronną, a nadto niezgodną z zasadami wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego przejawiającą się w:

- bezpodstawnym zakwestionowaniu zeznań uczestnika M. F. (1) jak również świadka B. F. w zakresie w jakim podawali oni, że bezpośrednio przed orzeczeniem rozwodu I. F. i M. F. (1) posiadali oszczędności w kwocie ponad 4000 euro, które miały być przeznaczone za zakup samochodu z zagranicy, a które to środki były w posiadaniu stron na datę ustania wspólności majątkowej małżeńskiej i które I. F. zabrała i wydatkowała na swoje cele w sytuacji, gdy zeznania te były spontaniczne, szczerze i wzajemnie się uzupełniały, a zatem nie było powodów do zakwestionowania ich wiarygodności, co w konsekwencji doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd, że w skład majątku wspólnego uczestników nie wchodziły środki pieniężne w kwocie 4000 euro;

- bezzasadnym podzieleniu w całości opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości w osobie M. K. (2) i uznaniu jej za spójną, jasną, zrozumiałą i logiczną w sytuacji, gdy biegła pomimo, iż wskazała, że w analizowanym okresie na terenie objętym badaniem miało miejsce około 70 transakcji, nie wyjaśniła z jakich przyczyn do algorytmu wyceny nieruchomości przy podejściu porównawczym wybrała jedynie 59 takich transakcji nie wskazując jednocześnie cech ani jasnych kryteriów wyboru, co w konsekwencji doprowadziło do poczynienia błędnych ustaleń faktycznych w zakresie wartości przedmiotowej nieruchomości położonej w L. przy ul. (...) i przyjęcia przez Sąd jej wartości w wysokości 445.102,00 zł niezgodnej z jej rzeczywistą wartością rynkową;

- uznaniu, wbrew zasadom logiki i doświadczeniu życiowemu, że 14 - dniowy termin od otrzymania przez M. F. (1) od I. F. kwoty z pkt. IV postanowienia jest terminem wystarczającym na przygotowanie przez uczestnika miejsca, w którym mógłby zamieszkać, w tym na przeprowadzenie remontu lokalu, którego jest współwłaścicielem z otrzymanych środków lub nabycie innego lokalu oraz przeprowadzkę, w sytuacji gdy okres dwóch tygodni od dowiedzenia się przez uczestnika o treści prawomocnego orzeczenia sądu jest stanowczo zbyt krótki i nie pozwoli M. F. (1) na zapewnienie sobie nowego mieszkania;

3. naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 217 § 1 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c. w zw. art. 13 § 2 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego pełnomocnika uczestnika o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości w sytuacji, gdy przeprowadzenie tegoż dowodu miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia wszystkich okoliczności przedmiotowej sprawy, zarówno w zakresie ustalenia rzeczywistej, rynkowej wartości nieruchomości jak i wartości nakładów poczynionych przez I. F. i M. F. (1) z ich majątku wspólnego na rzecz nieruchomości będącej przedmiotem ich współwłasności z L. D., co wymagało zasięgnięcia wiadomości specjalnych posiadanych przez biegłego;

4. naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 520 § 1 i 2 k.p.c. poprzez bezzasadne zasądzenie zwrotu na rzecz I. F. kwoty 438,28 zł z pozycji nr (...) zaś na rzecz M. F. (1) jedynie kwoty 292,18 zł z pozycji nr (...) w sytuacji, gdy łączna suma wpłaconych przez uczestników zaliczek na poczet opinii biegłych wynosiła 4500,00 zł, a zatem każdy z uczestników powinien ponieść koszt opinii biegłych w kwocie 2250 zł”.

Uczestnik wniósł o „rozpoznanie postanowień Sądu I – instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy i zostały w stosunku do nich zgłoszone zastrzeżenia do protokołu rozprawy w trybie art. 162 k.p.c., a dotyczące:

- oddalenia w dniu 9 lutego 2017 r. wniosku pełnomocnika uczestnika o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości na okoliczność ustalenia wartości budynku mieszkalnego rozbudowanego przez strony oraz budynku gospodarczego garażu znajdującego się w L. przy ul. (...) celem ustalenia wartości nakładów z majątku wspólnego na przedmiot współwłasności w sytuacji, gdy wniosek dowodowy ten zmierzał do rozstrzygnięcia istotnych okoliczności przedmiotowej sprawy;

- oddalenia w dniu 7 czerwca 2016 r. wniosku uczestnika o zakreślenie 14 dniowego terminu na zgłoszenie wniosków dowodowych do ustnych wyjaśnień biegłej złożonych na rozprawie, co pomimo usprawiedliwionej nieobecności uczestnika na rozprawie w tym dniu uniemożliwiło mu ustosunkowanie się do treści wydanej przez biegłą opinii i złożenie dalszych wniosków dowodowych w tym zakresie”.

Uczestnik wniósł ponadto o:

„1. zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez:

a. ustalenie w pkt I postanowienia, że w skład majątku wspólnego I. F. i M. F. (1) wchodziły także środki pieniężne w kwocie 4000 euro oraz wierzytelność z tytułu nakładów na nieruchomości przy ul. (...) w L. poniesionych w związku z nadbudową i modernizacją budynku mieszkalnego położonego na tejże nieruchomości w wysokości 460.000 zł w stosunku do L. D., oraz ustalenie prawidłowej wartości wchodzącego w skład majątku wspólnego udziału w nieruchomości położonej w L. przy ul. (...);

b. dokonanie w pkt II postanowienia, podziału majątku wspólnego I. F. i M. F. (1) w ten sposób, że oprócz składników wymienionych w pkt II a) przyznanie na rzecz I. F. także wierzytelności z tytułu dokonanych z majątku wspólnego na nieruchomości położoną w L. przy ul. (...), nakładów dotyczących nadbudowy i modernizacji budynku mieszkalnego oraz środków finansowych w kwocie 4000 euro;

c. uchylene pkt III postanowienia;

d. zasądzenie od I. F. na rzecz M. F. (1) tytułem wyrównania jego udziału w majątku wspólnym kwoty odpowiadającej jego udziałowi w majątku wspólnym, przy uwzględnieniu prawidłowej wartości udziału w nieruchomości położonej w L. przy ul. (...), wartości wierzytelności z tytułu nakładów na przedmiotową nieruchomość (po jej uprzednim ustaleniu) oraz środków finansowych w kwocie 4000 euro;

e. nakazanie w pkt V M. F. (1) opróżnienia wraz z należącymi do niego rzeczami nieruchomości, położonej w L. przy ul. (...) oraz wydanie jej I. F. w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, przy czym nie wcześniej niż w terminie 7 dni od spełnienia świadczenia z pkt IV postanowienia;

f. zmianę postanowienia o kosztach postępowania;

2. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości, na okoliczność ustalenia zarówno wartości przedmiotowej nieruchomości jak i nakładów poczynionych na nią z majątku wspólnego I. F. i M. F. (1) tytułem modernizacji i nadbudowy budynku mieszkalnego w latach 2002 – 2005.

3. zasądzenie na rzecz uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm prawem przepisanych za obie instancje” (k. 432-444).

÷

W odpowiedzi na apelację I. F., reprezentowana przez pełnomocnika, wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania odwoławczego (k. 453-455).

÷

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik uczestnika i pełnomocnik wnioskodawczyni podtrzymali swoje stanowiska wyrażone odpowiednio w apelacji i w odpowiedzi na apelację.

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja M. F. (1) jest częściowo zasadna.

Z przepisów art. 316 § 1 i 2 k.p.c. wynika, że wydając wyrok sąd bierze za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, a w istocie w chwili wydania wyroku.

Stan rzeczy, o którym mowa w przepisie art. 316 § 1 k.p.c., to zarówno stan faktyczny konkretnej sprawy, jak również mający w niej zastosowanie konkretny stan prawny.

Powołane wyżej przepisy mają odpowiednie zastosowanie w postępowaniu apelacyjnym (art. 391 § 1 k.p.c.) oraz w postępowaniu nieprocesowym (art. 13 § 2 k.p.c.).

Odpowiednie zastosowanie przepisów art. 316 § 1 i 2 k.p.c. w postępowaniu apelacyjnym oznacza, że granicach apelacji, wyznaczonych przede wszystkim przez zakres zaskarżenia wyroku sądu pierwszej instancji, sąd drugiej instancji bierze pod uwagę stan faktyczny w konkretnej sprawie istniejący na chwilę wydania wyroku przez ten sąd, a więc bierze także pod uwagę zmiany okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia, jakie zaistniały po wydaniu wyroku przez sąd pierwszej instancji.

W rozpoznawanej sprawie do chwili rozpoznania sprawy przez Sąd Okręgowy w Lublinie, jako sąd drugiej instancji, zmianie uległa wartość jednego ze składników majątku wspólnego podlegającego podziałowi w stosunku do wartości tego składnika ustalonej przez Sąd pierwszej instancji. Chodzi mianowicie o wartość udziału 1/2 w nieruchomości położonej przy ulicy (...) w L., oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka numer (...). Z opinii sporządzonej przez biegłą M. K. (2) w postępowaniu apelacyjnym wynika, że w chwili obecnej wartość udziału 1/2 w tej nieruchomości wynosi **237618 zł**, a więc wzrosła w stosunku do wartości ustalonej przez Sąd pierwszej instancji o kwotę **16067 zł** (= 237618 zł – 221551 zł).

Opinia biegłej M. K. (2) sporządzona w postępowaniu apelacyjnym nie była kwestionowana przez wnioskodawczynię i uczestnika. Opinia ta nie nasuwa również wątpliwości Sądu Okręgowego co do jej wiarygodności.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenie dotyczące wartości udziału 1/2 w nieruchomości położonej przy ulicy (...) w L., oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka numer (...), należy wskazać, że wartość całego majątku wspólnego podlegającego podziałowi wynosi **269353 zł**. Wartość tę stanowi suma wartości składników majątkowych podlegających podziałowi:

- a) wartość nieruchomości położonej w S., oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka numer (...) – **18460 zł**,
- b) wartość udziału 1/2 w nieruchomości położonej przy ulicy (...) w L., oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka numer (...) – **237618 zł**,
- c) wartość ruchomości – **13275 zł**.

Wartość udziałów wnioskodawczyni i uczestnika w majątku podlegającym podziałowi wynosi po **134676,50 zł** (= 269353 zł : 2).

I. F. w wyniku podziału otrzymała składniki majątkowe o wartości **244688 zł**, to jest:

- 1) udział 1/2 w nieruchomości położonej przy ulicy (...) w L., oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka numer (...) – **237618 zł**,
- 2) ruchomości – **7070 zł**.

M. F. (1) w wyniku podziału otrzymał składniki majątkowe o wartości **24665 zł**, to jest:

- 1) nieruchomość położoną w S., oznaczoną w ewidencji gruntów jako działka numer (...) – **18460 zł**,
- 2) ruchomości – **6205 zł**.

W związku z tym, że M. F. (1) w wyniku podziału otrzymał składniki majątkowe o łącznej wartości niższej niż wartość jego udziału w majątku wspólnym podlegającym podziałowi, różnica powinna być wyrównana przez I. F. przez uiszczenie odpowiedniej dopłaty. Dopłata ta wynosi **110011,50 zł** (= 134676,50 zł – 24665 zł).

Sąd Rejonowy zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika tytułem dopłaty kwotę 102478 zł. Uczestnik powinien zatem otrzymać od wnioskodawczyni dodatkowo dopłatę w kwocie **7533,50 zł** (= 110011,50 zł – 102478 zł).

÷

Mając na uwadze powyższe rozważania, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy postanowił zmienić częściowo zaskarżone postanowienie w punkcie IV w ten sposób, że zasądzić od I. F. na rzecz M. F. (1) tytułem dopłaty dotatkowo kwotę **7533,50 zł**, płatną w terminie do dnia 10 grudnia 2018 roku z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wypadku uchybienia terminowi płatności.

*

W pozostałej części apelacja uczestnika jest bezzasadna i w związku z tym podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Na wstępie należy wskazać, że Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz prawidłowej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. Ponowne szczegółowe przytaczanie tych ustaleń oraz rozważań w zakresie oceny dowodów jest zbędne.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że w skład majątku wspólnego podlegającego podziałowi nie wchodzi wierzytelność I. F. i M. F. (1) w stosunku do L. D. z tytułu nakładów i wydatków na nieruchomości oznaczoną jako działka numer (...), o powierzchni 663 m⁽²⁾, położoną w L. przy ul. (...), poniesionych do chwili uprawomocnienia się postanowienia Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 6 października 2005 roku, wydanego w sprawie (...). Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 28 października 2005 roku, ponieważ nie zostało zaskarżone, jak również wnioskodawcy nie składali wniosku o sporządzenie uzasadnienia tego postanowienia (k. 88 i następnne akt sprawy (...)).

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej wykładni przepisów art. 618 § 1 i 3 k.p.c.

Przepis art. 618 § 3 k.p.c. stanowi, że po zapadnięciu prawomocnego postanowienia o zniesieniu współwłasności uczestnik nie może dochodzić roszczeń przewidzianych w paragrafie pierwszym, chociażby nie były one zgłoszone w postępowaniu o zniesienie współwłasności.

Zastosowanie przepisu art. 618 § 3 k.p.c. nie zależy ani od sposobu zniesienia współwłasności, ani też od tego, czy w postanowieniu znoszącym współwłasność zostały zasądzone dopłaty lub spłaty. W szczególności dla zastosowania tego przepisu nie ma znaczenia okoliczność, że część rzeczy powstała w wyniku podziału, jeżeli rzecz dała się podzielić, przyznana została dotychczasowym współwłaścicielom na ich wniosek na współwłasność, wszystkim lub tylko niektórym. Należy w tym miejscu przypomnieć, że postanowienie sądu znoszące współwłasność rzeczy ma w tym zakresie zawsze charakter konstytutywny, a więc wywołuje skutek zniesienia współwłasności dopiero z chwilą uprawomocnienia się. Uprawomocnienie się postanowienia o zniesieniu współwłasności oznaczonej rzeczy powoduje, że powstaje całkowicie nowy stan prawny w odniesieniu do tej rzeczy.

Zastosowanie przepisu art. 618 § 3 k.p.c. nie zależy również od tego, czy postanowienie znoszące współwłasność rzeczy wydane zostało na zgodny wniosek uczestników, czy też nie, a także od tego, czy roszczenia, o których mowa w przepisie art. 618 § 1 k.p.c., zostały zgłoszone w postępowaniu o zniesienie współwłasności, czy też nie.

Skoro I. F. i M. F. (1) nie przysługuje wierzytelność w stosunku do L. D. z tytułu wydatków i nakładów na nieruchomości oznaczoną w przeszłości jako działka numer (...), ponieważ nawet jeżeli wierzytelność taka istniała, to w istocie wygasła na podstawie art. 618 § 3 k.p.c., to trafnie Sąd pierwszej instancji oddalił wniosek uczestnika o dopuszczenie dowodu

z opinii biegłego na okoliczność ustalenia, jaka byłaby aktualna wartość tych wydatków i nakładów. Okoliczność ta nie miała bowiem istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a przedmiotem dowodu mogą być tylko fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Tylko ubocznie należy wskazać, że w wyniku zniesienia współwłasności nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) I. F. i M. F. (1) uzyskali w nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) udziały znacznie wyższe, niż przysługiwały im w nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...). Trafnie Sąd Rejonowy przyjął, że było to wynikiem uzgodnień między współwłaścicielami, u podstaw których leżał fakt poczynienia nakładów przez I. F. i M. F. (1) polegających na rozbudowie budynku mieszkalnego.

÷

Nie są uzasadnione zarzuty dotyczące oceny dowodów. Sąd Rejonowy dokonał wyczerpującej oceny wszystkich dowodów w sprawie i swoje stanowisko przekonująco uzasadnił. Tym samym należy uznać, że prawidłowe jest stanowisko Sądu pierwszej instancji, że uczestnik nie wykazał, aby na chwilę ustania wspólności majątkowej małżeńskiej w skład majątku wspólnego wchodziły oszczędności w kwocie 4000 euro.

Sąd Rejonowy dokonał również prawidłowej oceny dowodu z opinii sporządzonej przez biegłą M. K. (2). Zarzuty dotyczące tej oceny, a zawarte w apelacji, straciły na aktualności już tylko z tego względu, że w postępowaniu apelacyjnym biegła dokonała aktualizacyjnej wyceny wartości udziału w nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) i wartości wynikającej z tej wyceny wnioskodawczyni i uczestnik nie kwestionowali.

Należy jednak stwierdzić, że na rozprawie w dniu 7 czerwca 2016 roku biegła wyjaśniła, z jakich przyczyn przyjęła za podstawę określenia wartości szacowanej nieruchomości 59 transakcji dotyczących nieruchomości z lokalnego rynku nieruchomości obejmującego terytorialnie obszar L., na którym znajduje się również nieruchomość będąca przedmiotem wyceny.

Niezależnie od tego należy wskazać, że przyjęcie za podstawę porównania 59 transakcji dotyczących innych nieruchomości obiektywizuje kryteria wyceny w sposób wystarczający dla określenia wartości rynkowej wycenianej nieruchomości. Zasady wyceny nieruchomości określone w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (art. 149 – art. 159), a także przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 roku w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz. U. Nr 207 z 2004 r., poz. 2109 ze zm.) nie nakazują bezwzględnego przyjęcia do porównania przy wycenie wszystkich transakcji dotyczących nieruchomości podobnych. Przepisy zawarte w § 5 rozporządzenia z dnia 21 września 2004 roku stanowią, że:

1. Źródłem informacji o cenach transakcyjnych nie mogą być informacje o transakcjach, w których wystąpiły szczególne warunki zawarcia transakcji powodujące ustalenie ceny w sposób rażąco odbiegający od przeciętnych cen uzyskiwanych na rynku nieruchomości .
2. Ceny uzyskane przy sprzedaży w drodze przetargu mogą być źródłem informacji o cenach transakcyjnych, jeżeli nie odbiegają o więcej niż 20 % od przeciętnych cen uzyskiwanych na rynku za nieruchomości podobne.
3. Za szczególne warunki transakcji uważa się w szczególności sprzedaż dokonaną w postępowaniu egzekucyjnym, sprzedaż z bonifikatą, sprzedaż z odroczonym terminem zapłaty lub sprzedaż z odroczonym terminem wydania nieruchomości nabywcy.

÷

Nie są uzasadnione zarzuty apelacji dotyczące rozstrzygnięcia zawartego w punkcie III zaskarżonego postanowienia. Rozstrzygnięcie to odnosi się do wierzytelności I. F. i M. F. (1) w stosunku do L. D., a podstawą faktyczną tej wierzytelności jest poczynienie przez wnioskodawczynię i uczestnika od dnia 28 października 2005 roku nakładów i wydatków na nieruchomość oznaczoną jako działka numer (...), położoną w L. przy ul. (...), powstałą w wyniku

zniesienia współwłasności nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...). I. F., M. F. (1) i L. D. od dnia 28 października 2005 roku byli współwłaścicielami tej nieruchomości.

Sąd Rejonowy, powołując się na wskazane w uzasadnieniu postanowienia orzecznictwo Sądu Najwyższego, wyjaśnił, że możliwe jest w szczególnych wypadkach takie rozstrzygnięcie o podziale wierzytelności stanowiącej składnik majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, które polega na przyznaniu każdemu z małżonków ułamkowej części tej wierzytelności, adekwatnej do wysokości udziału w majątku wspólnym, bez oznaczenia wartości tej wierzytelności, jeżeli żaden z małżonków (lub byłych małżonków) uczestniczących w podziale nie chce przyznania mu tej wierzytelności w całości.

Argumentami przemawiającymi za takim rozstrzygnięciem mogą być:

- sporny charakter wierzytelności i trudności związane z udowodnieniem istnienia wierzytelności i jej wysokości,
- okoliczność, że uczestnikiem postępowania w sprawie o podział majątku wspólnego nie jest dłużnik wierzytelności wchodzącej w skład majątku wspólnego, a w związku z tym prawomocne postanowienie orzekające o podziale majątku wspólnego nie będzie wiązało tego dłużnika, jeżeli chodzi o ustalenie istnienia tej wierzytelności i jej wysokości,
- trudności samych wierzycieli związane z określeniem podstawy faktycznej wierzytelności i rozmiarów tej wierzytelności,
- duże prawdopodobieństwo wystąpienia trudności związanych z wyegzekwowaniem wierzytelności od dłużnika.

Podział wierzytelności – w stosunku do wysokości udziałów w majątku wspólnym – między małżonków uczestniczących w podziale, niezależnie od podziału pozostałego majątku, który był objęty wspólnością, w więc bez rozliczeń między małżonkami z tytułu podziału wierzytelności, pozwala na równomierne rozłożenie pomiędzy małżonków niedogodności związanych z ewentualnym dochodzeniem i wyegzekwowaniem wierzytelności od dłużnika.

÷

Nie jest uzasadniony zarzut zawarty w punkcie 2 akapit trzeciej części wstępnej apelacji, dotyczący rozstrzygnięcia zawartego w punkcie V zaskarżonego postanowienia.

W rozstrzygnięciu tym Sąd pierwszej instancji orzekł między innymi o swoistym prawie zatrzymania na rzecz uczestnika, ponieważ rozpoczęcie czternastodniowego terminu spełnienia przez uczestnika określonego w tym rozstrzygnięciu świadczenia niepieniężnego – opróżnienia i wydania nieruchomości położonej w L. przy ul. (...), oznaczonej jako działka (...), powiązane zostało ze spełnieniem przez wnioskodawczynię świadczenia pieniężnego określonego w punkcie IV postanowienia, a więc zapłaty kwoty 102478 zł (aktualnie kwoty 110011,50 zł). Takie rozstrzygnięcie jest korzystne dla M. F. (1) i – wbrew twierdzeniom apelacji – termin opróżnienia i wydania nieruchomości nie biegnie od dowiedzenia się przez uczestnika o treści prawomocnego orzeczenia sądu, lecz od dnia spełnienia świadczenia pieniężnego przez wnioskodawczynię po uprawomocnieniu się postanowienia.

W sprawie o podział majątku wspólnego podstawę prawną wyznaczenia terminu do spełnienia świadczenia polegającego na wydaniu nieruchomości lub opróżnieniu pomieszczenia stanowi przepis art. 320 k.p.c. Przepisy art. 212 zd. 1 i 2 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. i w zw. z art. 46 k.r.o. przewidują możliwość oznaczenia terminu uiszczenia dopłat lub spłat, jeżeli zostały zasądzone w postanowieniu działowym, i nie dotyczą możliwości oznaczenia terminu spełnienia świadczeń innego rodzaju.

Przepis art. 320 k.p.c. może mieć zastosowanie tylko w szczególnie uzasadnionych wypadkach, nie zaś w każdym wypadku nakazania w postanowieniu działowym wydania nieruchomości lub nakazania opróżnienia pomieszczenia.

W rozpoznawanej sprawie M. F. (1) złożył odpowiedź na wniosek o podział majątku wspólnego w dniu 3 października 2013 roku, a więc prawie pięć lat temu. Od początku faktycznego udziału w postępowaniu M. F. (1) zajmował stanowisko, aby udział w nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) przypadł w wyniku podziału I. F.. Uczestnik liczył się zatem z tym, że będzie miał obowiązek opuścić tę nieruchomość i wydać ją wnioskodawczyni. Okres pięciu lat trwania postępowania był całkowicie wystarczający do tego, aby przygotować się do niezwłocznego wydania nieruchomości i zabrania z niej własnych rzeczy. Termin 14 dni, wskazany w postanowieniu Sądu pierwszej instancji, jest całkowicie wystarczający do tego, aby wykonać czynności techniczne związane z przeprowadzką. Uczestnik dysponował i dysponuje nadal lokalem, do którego może się przeprowadzić, a okres pięciu lat był całkowicie wystarczający do przygotowania się do tej czynności.

*

Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia przepisów art. 520 § 1 i 2 k.p.c. w taki sposób, jaki został sformułowany w apelacji. Podstawą prawną rozstrzygnięć zawartych w punkcie IX postanowienia z dnia 2 marca 2017 roku jest przepis art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nie zaś przepisy art. 520 § 1 i 2 k.p.c.

Przepis art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku stanowi, że sąd z urzędu zwraca stronie wszelkie należności z tytułu wydatków, stanowiące różnicę między kosztami pobranymi od strony a kosztami należnymi.

Z powołanego przepisu wynika, że sąd z urzędu zwraca stronie niewykorzystaną część zaliczki na wydatki wpłaconej przez stronę. Zastosowanie tego przepisu poprzedzone jest ustaleniem, czy zaliczka wpłacona przez stronę na przyszłe wydatki została wykorzystana przez sąd w całości, czy też tylko w części, i jaka część zaliczki w tym ostatnim wypadku nie została wykorzystana. Przepisy ustawy o kosztach sądowych, a także przepisy Kodeksu postępowania cywilnego nie określają natomiast zasad wykorzystania zaliczek wpłaconych przez kilka osób na wydatki związane z tą samą czynnością sądową, ani tym bardziej zasad wykorzystania zaliczek wpłaconych przez różne osoby na wydatki związane z różnymi oznaczonymi czynnościami sądowymi. Przepisy nie przewidują również możliwości zaskarżenia sposobu wykorzystania zaliczek na wydatki.

Z przepisów art. 98 § 2 i 3 k.p.c. wynika, że poniesione przez stronę koszty sądowe stają się kosztami procesu (kosztami postępowania) tej strony. W odniesieniu do zaliczek na wydatki kosztami procesu (kosztami postępowania) strony, która uiściła zaliczkę, są tylko zaliczki wykorzystane przez sąd. Zaliczki niewykorzystane podlegają zwrotowi na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

W rozpoznawanej sprawie rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za pierwszą instancję zawarte zostało w punkcie VII postanowienia z dnia 2 marca 2017 roku. Rozstrzygnięcie w tym zakresie Sąd Rejonowy oparł na przepisie art. 520 § 1 k.p.c., uznając, że zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestnik, ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie, a więc nie mają obowiązku zwracać sobie wzajemnie kosztów postępowania.

Apelacja uczestnika nie zawiera w istocie zarzutów dotyczących rozstrzygnięcia zawartego w punkcie VII postanowienia, lecz opiera się na założeniu, że możliwe jest korygowanie w postępowaniu apelacyjnym sposobu wykorzystania przez Sąd pierwszej instancji zaliczek wpłaconych przez wnioskodawczynię i uczestnika, co w ocenie skarżącego powinno prowadzić do innego zakresu zwrotu zaliczek, niż wynika to z zaskarżonego postanowienia.

Jak już wyżej wyjaśniono, nie jest możliwe korygowanie w postępowaniu apelacyjnym sposobu wykorzystania zaliczek wpłaconych przez strony na wydatki związane w przeprowadzeniu jednej oznaczonej czynności sądowej, czy też zaliczek wpłaconych przez strony na wydatki związane z przeprowadzeniem kilku oznaczonych czynności, gdy każda zaliczka dotyczy odrębnej czynności.

*

Na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy postanowił zasądzić od M. F. (1) na rzecz I. F. kwotę 1355,20 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Apelacja uczestnika została uwzględniona tylko w nieznacznej części, a w związku z tym uczestnik powinien zwrócić wnioskodawczyni koszty poniesione przez wnioskodawczynię w postępowaniu odwoławczym. Koszty te obejmują:

a) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego wnioskodawczyni – **1350 zł**, ustalone według stawki minimalnej na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 4 ust. 1 pkt 8 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.),

b) opłatę pocztową za przesłanie pełnomocnikowi uczestnika przesyłki poleconej zawierającej odpis odpowiedzi na apelację – **5,20 zł** (k. 452).

*

Na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 83 ust. 2 i w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd Okręgowy nakazał pobrać od M. F. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę **1573,69 zł** tytułem nieuiszczonych wydatków.

W związku z tym, że apelacja uczestnika została uwzględniona tylko w nieznacznej części, należało obciążyć uczestnika całością nieuiszczonych w postępowaniu odwoławczym wydatków. Dodatkowo należy wskazać, że wydatki te związane były z przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego na wniosek uczestnika, a przeprowadzenie tego dowodu leżało wyłącznie w interesie uczestnika. Nawet bowiem gdyby okazało się, że wartość szacowanego udziału w nieruchomości uległa zmniejszeniu, a nie zwiększeniu, postanowienie Sądu pierwszej instancji nie mogłoby zostać zmienione na niekorzyść uczestnika, który wniósł apelację.

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Elżbieta Żak Dariusz Iskra Krzysztof Niezgoda